

Tiltaksplan for Oslofjorden

Rapportering 2022-2023

PURA-seminar
28. november 2023

Håvard Hornnæs
Oslofjordrådets sekretariat

Oslofjordrådet 7.nov 2023

STORTINGET

Vedtak 575

Stortinget ber regjeringen oppnå god miljø- og biologiske mangfold

MILJØ-
DIREKTORATET

nr. 150 / 2014

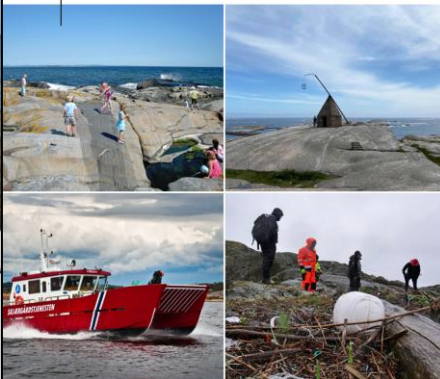
Forslag til helhetlig plan for Oslofjorden

Ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv

Klima- og miljødepartementet

Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv

Hurdalsplattformen

FOR EN REGJERING UTGÅTT FRA
ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIET

2021-2025

MILJØ-
DIREKTORATET

Utfordringene

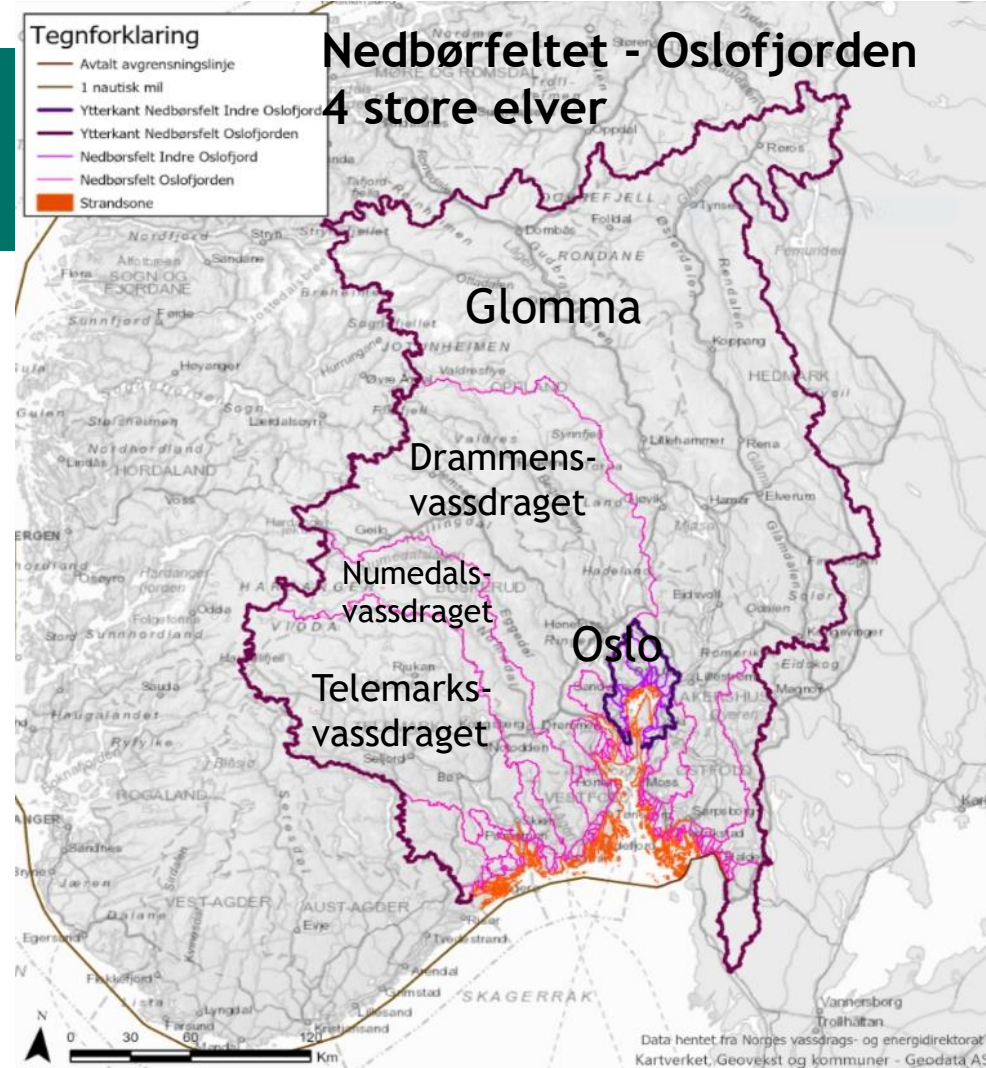
Fakta

- 63+19 tiltak i planen
- Flere tiltak overlapper med vannforvaltningsplanene
- 23 hovedansvarlige etater /sektorer
- 118 kommuner i nedbørfeltet
- 26 kystkommuner
- Over 50 % av Norges befolkning bor i nedbørfeltet

Tegnforklaring

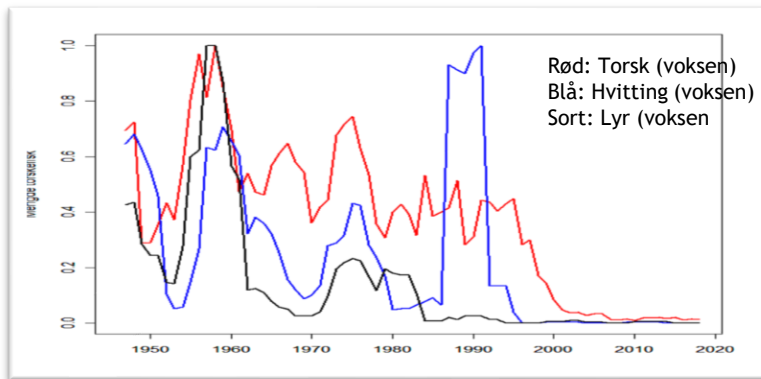
- Avtalt avgrensningslinje
- 1 nautisk mil
- Ytterkant Nedbørsfelt Indre Oslofjord
- Ytterkant Nedbørsfelt Oslofjorden
- Nedbørsfelt Indre Oslofjord
- Nedbørsfelt Oslofjorden
- Strandsone

Nedbørfeltet - Oslofjorden 4 store elver

Hva er problemene i fjorden?

- Historisk lav mengde torskefisk
- «Lurv» (ettårige trådalger) tar over ålegrasenger, tang- og tareskoger
- Lave oksygenivå i bunnvannet, også i åpne deler av fjorden (Breiangen)
- 2/3 del av strandsonen er nedbygd og privatisert
- Sjømatadvarsler pga. høyt miljøgiftinnhold i indre- og ytre fjord

Illustrasjon: Havforskningsinstituttet

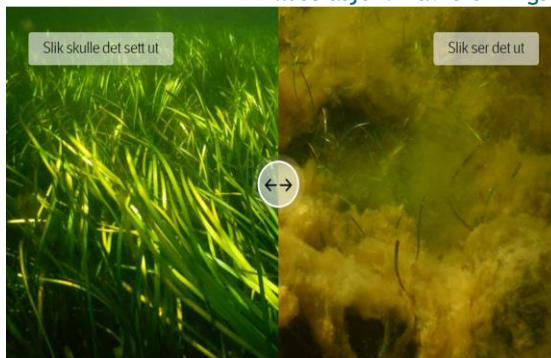

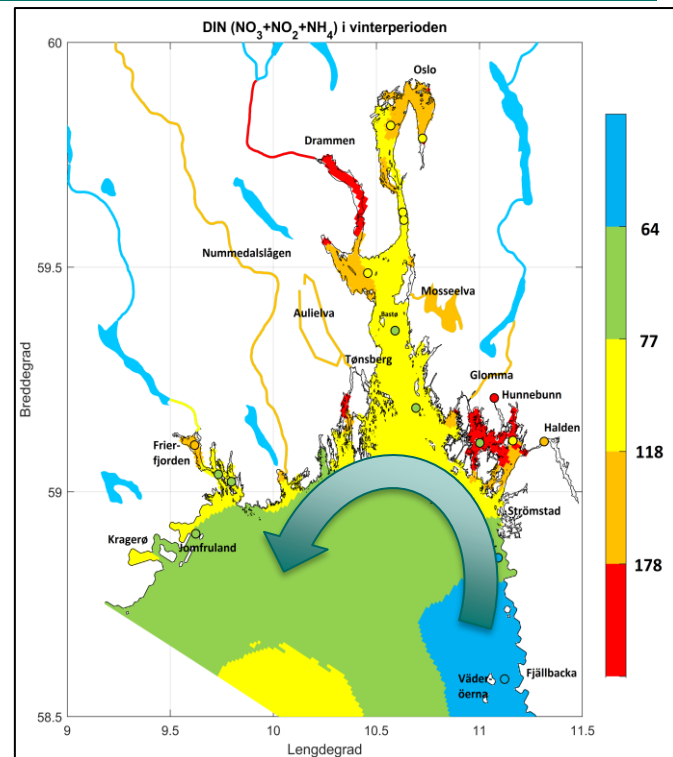
Foto: Niva (kollasj av NRK)

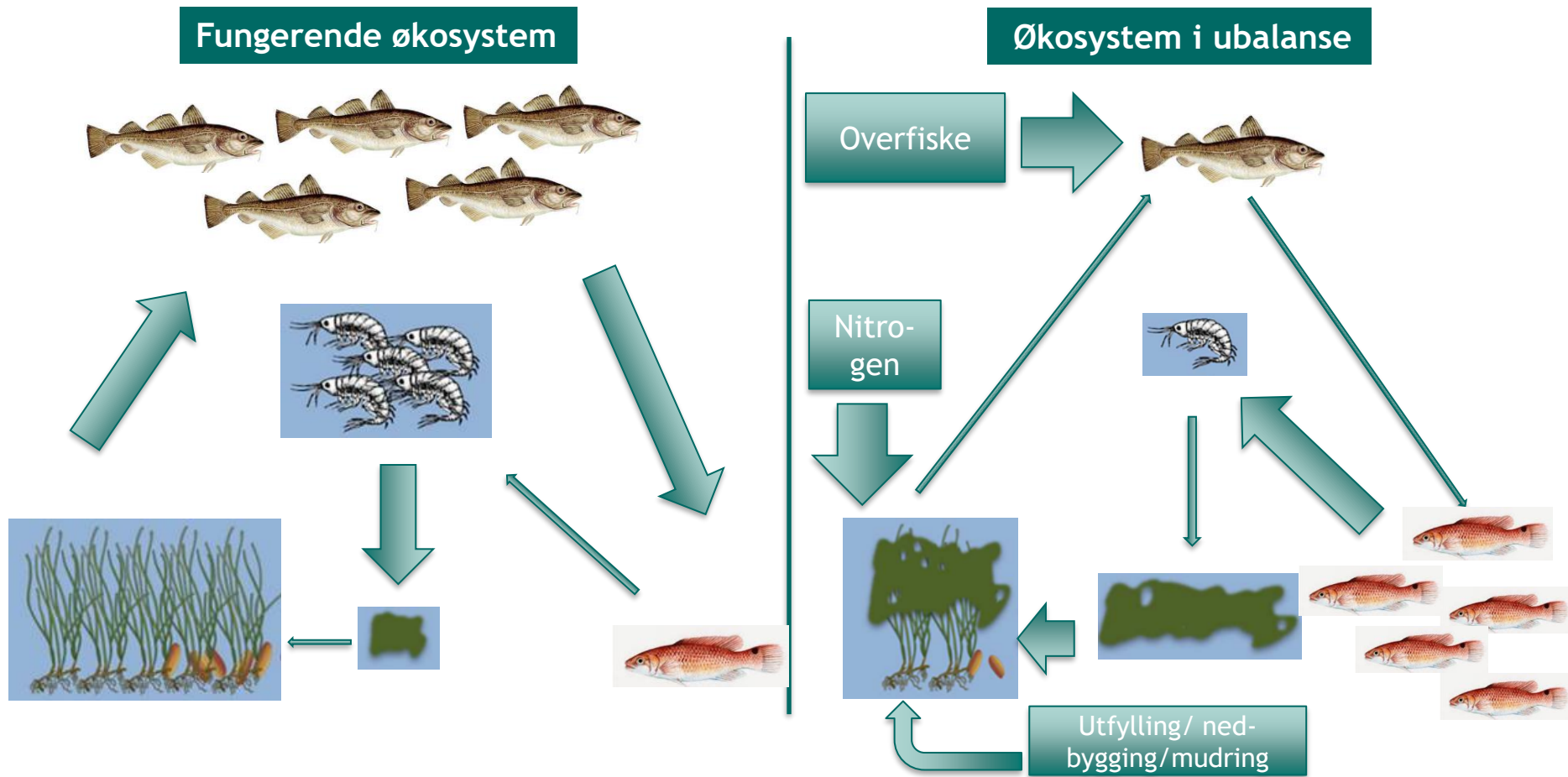
Foto: VG

Nitrogen i Oslofjorden (rapport NIVA/HI 2021)

- Klare **overkonsentrasjoner** av nitrogen, tilførsler **sjudoblet** fra førindustriell tid
- Tilførslene til fjorden kommer fra **egne aktiviteter**, særlig jordbruk og avløp
- For det mest skadelige av nitrogenet
 - 43 % fra jordbruk
 - 34 % fra avløp (rensaneanlegg)
 - 14 % fra bakgrunnsavrenning
- Mange problemområder, men må se på hele Ytre Oslofjord som **én resipient**

Økologiske domino-effekter (omarbeidet fra Moksnes et al. 2008 og Infantes et al. 2016)

Rapportering for 2022-2023

Rapportering til Oslofjordrådet

- Årlig statusrapport
- Ny rapporteringsløsning - Rambøll og Questback
 - Innebærer en konkretisering (tildels tolkning) av planens litt runde formuleringer
- Statusrapport fra sekretariatet om framdrift
 - Statistikkrapporten fra Rambøll som vedlegg

Prosess knyttet til rapportering

- Møter med tiltaksansvarlige inkl. info om ny rapporteringsløsning
 - Alle kommunene (118 stk.)
 - Kystkommunene (26 stk.)
 - Direktorat og departement
 - Presentasjoner i ulike fora og i møter
- Rapportutkast til utsjekk av feil og mangler i september 2023
- Svarprosenten i kommunene har gått opp fra forrige periode
 - Alle 118 kommuner (73 %)
 - Kystkommunene (95 %)

Resultat fra rapportering

Innsatsområde 1 – Redusere utslipp fra komm. avløp og avløp i spredt bebyggelse

Rensing for milliarder i Drammensregionen

Bildet: Fungerende kommunalsjef for infrastruktur og sam presenterte planene for avløpsrensing i Drammensregionen. Odd Borgestrand

VA-MESSENE 2023: Lier, Asker og Dram nytt avløpsrenseanlegg for Drammens

Publisert: 14 Mar 2023

Av Odd Borgestrand

- Planene er godkjent av de folkevalgte i alle de milliard-anlegget stå ferdig i 2030.

Det fortalte fungerende kommunalsjef for infra Johannes H. Devold, under VA messa i regi av V Det er godt kjent at Ytre Oslofjord er under ste

Det nye renseanlegget på Øra øker avløpsregningen med 3.700 kr i året per husstand

Det planlagte anlegget har en rekke rensesprosesser, med biologisk rensing av nitrogen innendørs. Til venstre ser vi tanker for slambehandling og produksjon av biogass. Foto: Frevr

Av Olvind Ljøstu

Publisert: 17.03.23 00:04

Del

Det nærmer seg byggestart for Frevrs nye avløpsrenseanlegg på Øra, inkludert nitrogenrensing med en rensesgrad på 85 prosent. Fra 2027 forventes anlegget å gi en økning i gebyrene på 3.700 kr i året per husstand.

- Rapporteringen viser at det har vært gjennomført mange møter i 2022/23
 - Bedre forståelse for nødvendighet av strengere renskrav
 - Kravstilling og planlegging tar lengre tid enn ønskelig
 - Felles løsninger for nitrogenrensing under planlegging i Drammens-regionen, og i Vestfold
 - Først i løypa er nedre Glomma, to separate anlegg i hhv. Sarpsborg og i Fredrikstad
- Betydelig etterslep i oppfyllelsen av avløpsdirektivet (T1, T3, T4, T7)
 - Krevende for alle i forvaltningen
 - Kostbare tiltak, krever store investeringer i langsiktig perspektiv

forts. innsatsområde 1 - avløp

The screenshot shows a web page from LOVDATA with a search bar at the top. The main content is a document titled "Forskrift om tilskudd til nitrogenfjerning ved avløpsrensning" in its original draft version. The document includes a table with the following information:

Dato	FOR-2023-09-01-1388
Departement	Klima- og miljødepartementet
Utført/dato	01.09.2023
Hjemmel	Stortingets årlige budsjettvedtak
Kunngjort	04.09.2023 kl. 13.45
Journalsnr.	2023-0959

Below the table, the text of the regulation is visible, including sections for the purpose and criteria for grants.

Sett i gang arbeidet med å utrede hvordan nye løsninger for nitrogenfjerning skal gjennomføres der dette gjenstår

- Ny tilskuddsordning på plass fra høsten 2023

Planlegge og prosjektere

arbeide

for

2023/24

- Forslag til forbud mot tømning av båtseptik i Oslofjorden er utredet, og oversendt til KLD for videre vurdering (T6)

Innsatsområde 2 – Redusere arealavrenning fra jordbruk

The screenshot shows the website for Statsforvalteren i Oslo og Viken. The header includes the logo and navigation menu. The main content area is titled "Regionale miljøkrav for jordbruket i Oslo og Viken er nå bestemt" and features a photograph of a golden field under a blue sky. To the right, there is a sidebar with contact information for Heidi Engelhardt-Bergsjø, Maja Solberg Økland, and Otto Galleberg. Below the photo, there is a section for "Lenker" with a link to "Kart over miljøkravområdene".

- Kun Akershus/Østfold har forpliktende miljøkrav i jordbruket (T8)
 - Haster å innføre i hele nedbørfeltet
 - Fra høsten 2024
- Det er gitt 150 mill. kr ekstra RMP-midler i 2022/23 til vannmiljøtiltak (T9)
 - Økt oppslutning om vannmiljøtiltak særlig i Akershus/Østfold
 - Innføring av miljøkrav

forts. innsatsområde 2 - jordbruk

- Revidert forskrift om gjødselvarer (T10)
 - Ligget til pol. behandling i over 5 år
 - Viktig bidrag for å redusere skadelige effekter på vannmiljøet, høye fosfortall i jord
- Ny gjødselvareforskrift og regionale miljøkrav i **alle fylkene** rundt fjorden bør iverksettes samtidig høsten 2024
 - Best samvirkende effekt på miljøtilstanden i fjorden

Innsatsområde 4 – Ivareta sårbare arter og naturtyper inkl. fiskeriforvaltning

- Nærmere regulering av trålingsaktivitet ikke gjennomført (T21)
 - Behov for å utrede utfasing av trålingsaktivitet i Hvaler og Færder nasjonalpark, og Indre fjord - i første omgang
- Kontroll og oppsyn med forbud mot torskefiske (T23)
 - Vanskelig å kontrollere fritidsfiske
 - Dispensasjoner for yrkesfiskere bør trekkes
- Sammenheng mellom svak torskefiskebestand og fremvekst av påvekstalger (lurv)
 - Torskefiskenes nøkkelposisjon i økosystemet

forts. innsatsområde 4 – naturforekomster i sjø i arealplanlegging

- Tydelige formuleringer i planen når det gjelder inngrep/tiltak i bløtbunnsområder og andre naturforekomster i sjø (T24, T25)
 - «Unngå inngrep», «sikre naturforekomster»
- Rapporteringen viser at:
 - 25 % av kystkommunene ikke har rutiner for å sikre dette
 - 80 % av kystkommunene ikke har oversikt over antall inngrep som går ut over marine naturtyper (beite- og oppvekstområder)
- Behov for å skjerpe praksis

Innsatsområde 6 og 7 - Friluftsliv og arealforvaltning

Foto: Bildebloggen.com Rune A. Karlsen

- Tydelige formuleringer i planen angående praktiseringen av byggeforbudet i strandsonen (T40, T59)
 - «følge nasjonale forventninger», «sikre streng praktisering»
- Rapporteringen viser at det fortsatt gis mange dispensasjoner, stort spenn mellom kommunene
- Behov for innstramming når det gjelder byggeforbud i strandsonen (T40, T59)
- Behov for strengere nasjonale føringer - disp. bestemmelsen §19.2, og etterlevelse av Statlige planretningslinjer (SPR)

forts. innsatsområde 6 og 7 – friluftsliv og arealforvaltning

- Kystsonenettverket en suksess! (T41)
- Likeledes juridisk bistand til kyst-kommunene, og kurs om PBL i strandsonen (T37)

Konklusjoner

Hvordan går det - egentlig

- Oslofjorden er i en dårlig tilstand med ubalanse i økosystemet
 - Det er mulig å snu trenden og å nå miljømålene
 - Men det vil ta tid og med betydelige kostnader
- Samtidige og effektive tiltak nødvendig
 - Redusere næringstilførsler fra avløp og jordbruk
 - Gjenoppbygge rovfiskbestandene, nullfiskeområder, redusere bunntråling
 - Unngå ytterligere nedbygging av både strandsone og gruntvannsområder, viktige beite- og oppvekstområder
- Det går for seint for å nå målene innen 2026

Tabell 3: Oppsummering av nøkkeltiltak med antatt tidligst gjennomføring, og effekt i Oslofjorden etter gjennomføring (evt. forsinket effekt)

Nøkkeltiltak	Antatt gjennomføring (tidligst)	Vurdering av effekt i Oslofjorden	Vurdering av fremdrift	Flaskehals/kommentar
Etablere nye avløpsanlegg med nitrogenfjerning (T1, T7)	Fra 2026	Rask effekt		Kravstilling og planlegging/ Kostnadskrevende
Redusere mengden overvann og overløp, og oppgradere ledningsnett (T2, T3, T4)	Før og etter 2026	Rask effekt		Kostnadskrevende
Iverksette miljøkrav i regionale forskrifter etter jordlova (T8)	Fra 2024	Relativt rask effekt		
Forvalte tilskuddsmidler slik at avrenning fra jordbruksarealer til vann reduseres (RMP og SMIL) (T9)	Fra 2022	Rask effekt		
Håndheve krav om vegetasjonsbelte langs vassdrag, samt øke tilsyn med opprettholdelse av vegetasjonsbeltene (T12, T13, T14)	Fra 2024	Rask effekt		Politisk beslutning (flytte myndighet)
Revidere gjødselvarerforsikten (T10)	Fra 2024	Forsinket effekt		Politisk beslutning
Vurdere nærmere regulering av eksisterende trålingsaktivitet i Oslofjorden (T21)	Fra 2025	Forsinket effekt		Politisk beslutning
Sikre viktige naturforekomster i sjø (T24, T25)	Fra 2024	Rask effekt		Politisk beslutning
Strengere praktisering av byggeforbud i strandsonen (T59)	Fra 2024	Rask effekt		Politisk beslutning
Etablere kystsonenettverk og juridisk bistand til kommunene (T37, T41)	Fra 2022	Rask effekt		

www.miljodirektoratet.no